NINA CASSIAN

NICĂ FĂRĂ FRICĂ

EDITURA ION CREANGĂ

CÎNTUL I

Nică fuge din ţara lui Namilă-mpărat

Basmele încep aşa:
«Cic-odată, undeva...»
Unele spun altfel. Iată:
«Dragi copii, a fost odată...»
Sau pe fila-ntîi din carte:
«Într-o ţară de departe...»
Altele, mai acătării:
«Dincolo de dunga mării...»
Sau, în fine, dintr-o dat':
«Cic-a fost un împărat...»

Oare cum să-ncepem noi
Filele poveştii noi?
Ca s-o punem mai pe roate
O s-o-ncepem cu de toate:
Cic-odată, undeva,

Sub un cer fără de stea,
Într-un loc departe foarte,
Peste zări și mai departe,
Cic-a fost un împărat
Lacom, crud și încruntat.
Părul lui, brumat ca iarba.
Prinsă-n țurțuri i-era barba.
Mîinile — ca două cange.
Și picioare — picioroange.
Cînd răcnea o dată crunt,
Se stîrneau furtuni de vînt.
Cînd bătea cu pumnu-n masă,
Se stîrnea furtună-n casă
Și zburau din locul lor
Bărbile curtenilor.
Stăpînea în lung și-n lat,
Singur, Namilă-mpărat.
Greu și mare era birul.
El își îndesa chimirul.
Vai și-amar! Adeseori
Înălța spînzurători.
Oamenii din țara lui
Uitau raza soarelui,
Că dăduse pravilă
Împăratul Namilă
Țara-ntreagă s-o-nconjoare
Cu un zid de piatră tare.
Soarele să nu răzbată
Niciodată, niciodată.
Arborii din țara lui
Creșteau negri, strîmbi și șui.
Florile cătau în jos
La pămîntul negricios.
Se piteau în crăpături
Șoarecii mărunți și suri.
Peste toate păsurile,
Mai lipseau și păsările,
Că dăduse pravilă

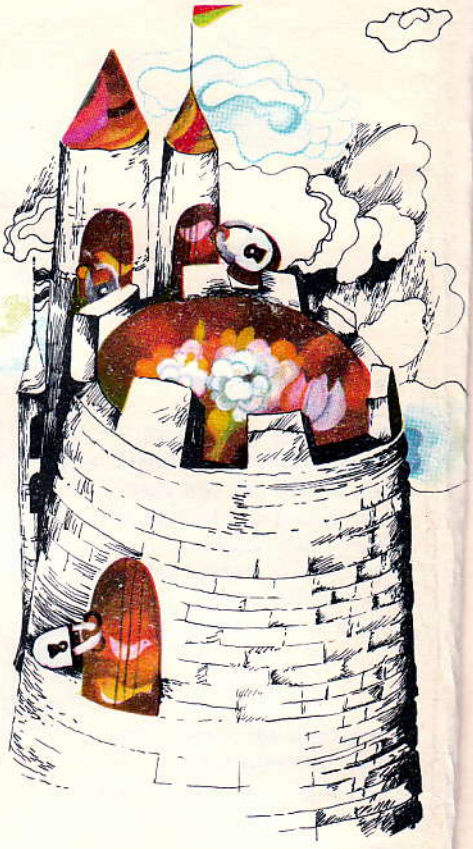

Împăratul Namilă
Să le ferece pe toate
În unghere-ntunecate,
De ziduri înconjurate,
Ziduri-nalte pîn-la cer,
Unde cîntecele pier.
Și în țara asta mare,
Fără cîntec, fără soare,
Mai trăia și-un băiețel,
Ce crescuse doar nițel,
Un băiat cu trai sărman,
De micuț rămas orfan.
Locuind la un bunic
Care l-a-nvățat de mic
Cum să scrie, să citească,
Slovele să zugrăvească,
Buchile întortocheate,
Răsucite, dezlegate,
Subțirele, lunguiețe,
Mai bondoace, mai semețe,
Care poartă-n miezul lor
Adevăr scăpărător.
Avea moșul palme tari,
Bătucite, de plugar.
Avea moșul ochi lumini,
De înțelepciune plini.
...Dar și dînsul s-a sfîrșit
Într-o zi de ger cumplit.
Prin tavanul găurit
Iarna toată-a năvălit
Și au nins deasupra lui
Fulgii albi ai cerului.

În căsuța lor pitică,
Singur cuc rămase Nică.
A mai plîns el ce-a mai plîns,

Lacrimile și le-a strîns
În căușul palmei mici,
De-ai fi zis că-s licurici.
Iar apoi cînd s-au uscat,
Din adîncuri a oftat,
Și-a pornit pe străzi, haihui,
Singur cu durerea lui.
Și mărunt, și abătut,
Prin cetate-a străbătut,
Nevăzut de nimenea.
Glasul doar i se-auzea:
Cînta. Nică viers de jale,
Oamenii se-opreau în cale.
Cînta Nică viers de foc,
Vîntul se oprea în loc.
Cînta Nică viers de dor,
Florile fosneau ușor.
Împăratul auzea,
Foarte crunt se mînia,
La curtenii săi răcnea:
— Să-mi închideți de îndată
Astă pasăre ciudată!
Și dădu o pravilă
Împăratul Namilă
Cum că cine-o să dosească
Acea pasăre-omenească
O să fie ferecat,
Cu fier roșu însemnat.
Și, în ziua următoare,
Au ieșit în piața mare
Împăratul, curtea toată,
Și mulțime strînsă roată.
Un curtean cu nas subțire
Pravilei dădu citire.
Calul împăratului
Împroșca în jurul lui
— Din copitele-mbrăcate
În argint și nestemate —

Sute de scîntei sprințare,
Zvăpăiate, orbitoare.
Iară Nică, pasămite,
Tot cu ochii la copite,
Se pitise, curios,
După un oștean mai gros,
Care străjuia cu zel
În cămașa lui de-oțel.
Zicea Nică-n sinea lui:
«Dacă fiecare cui
Din copita calului
Ar fi fost înfipt în cer,
Toată țara lui de ger
Ar fi prins a străluci,

Cu lumină ca de zi,
Oamenii s-ar veseli.»
Și, cum sta gîndind așa,
Auzi cum glăsuia
— Lumea-ntreagă s-o cunoască —
Pravila împărătească.
De necaz și de obidă
Că au poftă să-l închidă,
Nu știu cum se întîmplă,
Lîngă cal se strecură
Și, veghind ca să nu-l vadă,
Smulse-un fir din mîndra coadă!
Calul strașnic strănută,
Împăratul se-ncruntă,

Și din răsputeri răcni,
Că vînt aspru se stîrni.
Nică-și spuse-atunci în sine:
«Socotesc că n-ar fi bine
Să mă pun cu ei acum.
Hai să mă gătesc de drum.»
Cît ai zice «popîndău»,
O zbughi din locul său.
Cît ai zice «suliță»,
O coti pe uliță.
Cît ai zice «cocostîrc»,
Către margine de tîrg
O luă pe drum ascuns,
Spre un loc de nepătruns.
Vîjîia în urma lui
Glasul împăratului.
Răi oșteni, cu ochi de jar,
Gîfîiau după fugar.
Fuge Nică tot mai iute,
Cu pas sprinten, ca de ciute.
Înlemnitele uluci
Îi șoptesc: «Să fugi! Să fugi!»
Frunzele îi fac alai,
Îndemnîndu-l: «Haide! Hai!»
În sfîrșit, ajunse Nică
Într-o hrubă mărunțică,
Numai bună pentru... frică.
L-au căutat oștenii-un ceas,
Dar pe urmă au rămas
Toți cu mutrele plouate
Și cu buzele umflate.

Nică-n hruba lui gîndea
Întristat, în sinea sa:
«Am scăpat de data asta,
Mîine-ncepe iar năpasta.

Mic cum sînt, m-or prinde poate...
De-aș fugi să scap de toate!
Dar de țărișoara mea
Mult mă doare inima!
O să plec... doar pentru-un timp...
Și-ntre timp poate mă schimb:
Mare-oi fi, nu mititel,
Pieptul lat și mușchi de-oțel,
Sufletel de voinicel.
Cît oi rătăci prin lume
Mulți uita-vor de-al meu nume;
Chiar și Namilă, o știu.
...Dar de Namilă, eu nu!
M-oi înapoia cîndva
În umbrita țară-a mea,
Sparge-oi zidul rău și mare,
Noaptea-n urmă rămînea,
Geana zorilor mijea.
Ca să fie iarăși soare!»
Nică nu mai așteptă,
O trăistuță apucă,
Cu-un coltuc de pită-n ea,
Pită neagră-amară, rea,
Și-o porni cu pași grăbiți,
Dar ușori, neazuiți...
Alergînd mereu așa,
Și ajunse-ntr-o pădure
Neatinsă de secure,
Deasă ca o perie,
Cu copaci puzderie.
Cît ai zice «mierlă-n crîng»,
A intrat în codru-adînc.

CÎNTUL II

Nică își întîlnește prietenii și-l păcălește pe Mustăcios

«Cip-cirip! Și iar cirip!
Ia priviți ce fel de chip!
Parc-ar fi un băiețel.
Să-l trezesc nu-i chip defel,
Să-l trezesc, defel nu-i chip...
Cip-cirip! Și iar cirip...»

Șugubeața păsărică
Îi tot ciripea lui Nică
Și strînsese-n jurul lui
Păsăretul codrului.
Dormea Nică într-un crîng.
Dormea Nică somn adînc.

«Cip-cirip! Și iar cirip!
Să-l trezesc, defel nu-i chip.
O fi leneș? Sau trudit?
Din ce parte-o fi venit?»

Un șoltic dintre scatii
De un deșt îl ciuguli.
Nică își deschise-atunci
Ochii lui cu gene lungi.
— Cum te cheamă? îi strigară.
De unde vii, din care țară?
— Păi, mă cheamă Nică... Eu...
— Ia priviți ce mai flăcău!

Și-ncepură-a rîde toate
Păsările adunate.
— Cum ziceai că-ți spune? Nică?
Ești băiat sau ești... fur-Nică?
— Vai, ce namilă... voi-Nică?
De mă uit, m-apuc-o frică!
— Are-o frunte mărunțică,
Și o palmă puțintică,
Și o vorbă cam peltică.
Și-i deștept, frumos de pică!
Nică, Nică, Nică, Nică!

Ce mai rîs, ce veselie!
Nică, roșu de mînie,
Începu să se răstească:
— Adunare păsărească!
Tu, codata cea cu moț,
Care rizi de nu mai poți,
Stai o clipă locului!
Vezi-ți lungul ciocului!
Dacă lumea păsărească
Ține zor să mă cunoască,
Afle, dar, că am fugit
Dintr-un loc mult urgisit,
De la Namilă-mpărat,
Din tărîm întunecat,
Unde se prefac în sloi
Păsările de-alde voi.
Stați și rîdeți și nu știți
Cît sînt alții de-oropsiți.

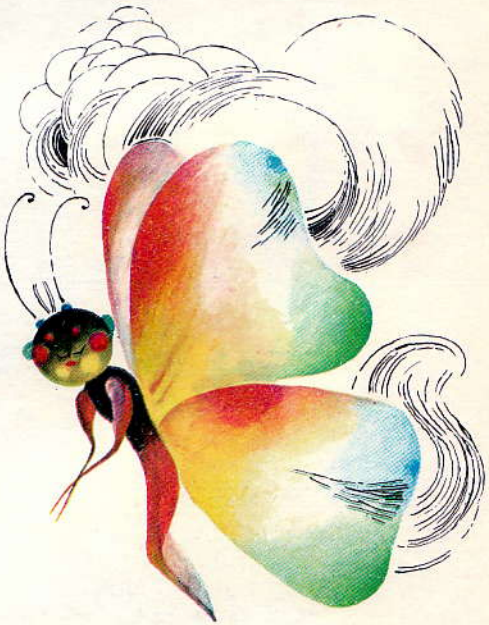

Am fugit din închisoare,
Dintr-o țară fără soare,
De-aia-s mic și pirpiriu,
Prea șolticule scatiu!

Păsările-l auziră,
Rușinate-n jos priviră
Și cu aripa-și umbriră
Ochișorii de mărgea,
Lucitori ca lacrima.
Iar codata se căia:
— Cip-cirip! Și iar cirip!
Să ne ierți, defel nu-i chip?
Ai fugit de asuprire,
Și noi rîdem în neștire.
Vii să-ți cauți adăpost,
Și noi rîdem fără rost,
Oare cum să-ți dovedim
Că noi totuși te iubim?

Și zburâ apoi, pe loc,
Sărutîndu-l lung din cioc.

Nică-atunci se-nsenină
Și o frunză apucă,
Fluieră și țiui,
Și la drum din nou porni.
Ciripea în chip și fel
Păsăretul după el.

Lung e drumul. Codrul, des.
Umbre și lumini se țes.

(Soarele, în plină zi,
Începuse-a străluci.)
Cum mergea el, voinicos,
Auzi un glas lemnos:
— Stai puțin, fîrtate Nică.
Pleacă-te și mă ridică.
Ne-ncetat te-oi sprijini,
Fie noapte, fie zi.

Sînt de lemn, dar sînt puternic,
Pipăi drumu-n întuneric.
La nevoie, dacă-ți vine,
Ghioagă poți să faci din mine.
De ți-e frig, în orice loc,
Poți chiar să mă pui pe foc.
Mi-aș da viața, chiar și azi,
Pentru-un flăcăiaș viteaz.

Văzu Nică, stînd pe jos,
Un toiag bătrîn și gros,
Capu-i sta-ntre buruiene,
Părăsit de-o lungă vreme.
Nică-ndată-l ridică
Și din ochi îl măsură:
— Ai să-mi fii tovarăș drag,
Tu, bătrînule toiag.

Iar de-oi crește eu cîndva,
Cu tine m-oi măsura,
Ca să văd cît am crescut,
Cît de vrednic m-am făcut.
Iar pe foc n-am să te pun,
Că mi-ei fi tovarăș bun.

Plecă Nică mai departe...
Pe-un covor de frunze moarte
Vrednic e toiagul, iată
Și-l ajută să nu cadă.
Lîngă-o rădăcină groasă,
O ciupercă veninoasă,
Cu albastra-i pălărie,
Pe drumeț îl tot îmbie.
Nică, lacom, cum o vede,
S-o mănînce se repede.
Dar toiagul îl oprește
Și ciuperca o strivește,
Iar pe Nică îl îndreaptă
Către zmeura cea coaptă,
Către murele gustoase,
Din tufișele umbroase,
Către apa de izvor,
Limpede, șopotitor.

Un căluț călit la drum.
Aș străbate-ntreg pămîntul,
Întrecîndu-mă cu vîntul!
Bine Nică nu sfîrși,
Că deodat' se pomeni
Cu o gîză lîngă el.
Și cu glasul subțirel,
Gîza-i spuse deslușit:
— M-ai chemat — și am venit!
Umblă vorba, frățioare,
Că dorești să fie soare
În tărîmul tău umbrit.
Să te-ajut... De-aia-am venit.
Avea gîza pe spinare
Două mîndre aripioare,
Străvezii și poleite
În culori nemaizărite:
Auriul norului,
Verdele izvorului,
Albăstreala fumului,
Flacăra amurgului.
Nică, de uimire-i mut:
«Ce căluț nemaivăzut!»
Se gîndește... «Pasămite,
N-are coamă, nici copite,

Des e codrul. Drumu-i lung.
Zece zile nu ajung
Să-l străbați. Umblînd mereu,
Pentru-un băiețel e greu.
Și picioarele îl dor,
Iar al treilea picior,
Bățul, cît de bun ar fi,
Tot nu-l poate odihni.
— Bine-ar fi să am acum

Nu strănută, nu nechează,
Are-aripi ce scînteiază.
Dacă m-oi sui pe el,
Rămîn fără căluşel.»
Gîza gîndul i-l ghici
Şi subţire-aşa grăi:
— Nu mă judeca în grabă,
Că mă vezi o gîză slabă.
Dacă vrei să-ţi fiu cal bun,
Tu ascultă ce-am să-ţi spun.
În poiana tăinuită,
Cu lumină smălţuită,
E-un pîrîu cam repede,
Plin de pietre netede.
Şi pe fundul lui păzeşte,
Mustăcios, un mare peşte.
Şi în sprintenele unde,
Două pietre-s mai rotunde.
Cînd le freci mai tărişor,
Sar scîntei din trupul lor.
Dacă-n mînă-ţi scînteiază,
Capeţi inimă viteză.
Peştele cel mustăcios
Le păzeşte duşmănos,
Că el singur vrea să fie
Înzestrat cu vitejie.
Ghicitori tot născoceşte
Şi se crede mare meşter.
Cine-n cale îi răsare,
El îi pune-o ghicitoare.
Pîn-acuma, la ghicit,
Nimeni nu s-a-nvrednicit.
Dacă ai să izbuteşti
Ghicitoarea s-o ghiceşti,
Peştele s-o supăra,
Din mustăţi va scutura,
Unda se va tulbura,
Nevăzut de nimenea,

Mîna ți-o vei scufunda,
Pietrele le vei lua.

Nică n-a mai așteptat
Să i-o spuie înc-odat'
Și porni în pas grăbit
Către locul tăinuit.
Bățu-i ajuta să umble,
Îndrumîndu-l printre umbre,
Descurcînd tufișurile,
Descîlcind hățișurile.
Și s-au pomenit deodată
În poiana minunată.
Avea iarba moale, moale,
Pentru tălpi subțiri și goale.
Avea umbra dulce, dulce,
Blînd zefirul să se culce.
Ploaia, lunguiața, plînsa,
Se ferea să pice-ntr-însa.
Și pîrîul repede,
Plin de pietre netede,
Susura cu sunet viu,
Ascuțit și argintiu.
Iar în fundu-i luminos,
Peștele cel mustăcios
Străjuia cu ochii-n zece,
Ca să vadă cine trece.
Cînd îl dibăci pe Nică,
Țanțoș începu să-i zică:
— Dacă vrei pe-aici să treci,
Trebuiește să-mi dezlegi
Ghicitoarea, băiețele:
Am un stol de păsărele.
Unele sînt mai bondoace,
Altele ca niște ace.
Una are burtă mare,
Alta — burtă în spinare.
Una e ca un covrig,
Alta — ca un șarpe mic.
Una-i ca o pălărie,
Alta e ca o tipsie.
Iară toate împreună
Știu să cînte, știu să spună
Mult mai mult ca orișicare
Păsărică zburătoare.
Șade Nică, se gîndește,
Ghicitoarea n-o ghicește.
Trece-o clipă, trec și zece,
Nică șade, timpul trece.
Cînd deodată, Nică sare,
Plin de bucurie mare.
Și-amintește de bunic
Care l-a-nvățat de mic
Slovele să zugrăvească,
Și să scrie, să citească
Buchiile-ntortocheate,
Răsucite, dezlegate,
Subțirele, lunguiețe,
Mai bondoace, mai semețe,
Care poartă-n miezul lor
Adevăr scăpărător.
— Buchile-s! strigă voios
Nică înspre mustăcios.
Peștele cînd auzi,
Roș ca racul deveni
Și apoi, din nou verzui,
Și-și zbîrli mustața lui
Și și-o scutură ciudos
Tulburînd de sus în jos
Unda limpede. Și-așa,
Fără a mai pregeta,
Nică-și scufundă degrabă
Mîna ageră, în apă.
Pietrele, rîvnite-atît,

Le-apucă și, hotărît,
O tuli numaidecît
Din poiana cu pricina.
Se-nsera: Scădea lumina.
Gîza-l aștepta să vie
Și-l primi cu bucurie.
Nică pietrele-apucă,
Cu putere le frecă.
O scînteie se aprinse,
Gîza mică o atinse
Și, pe dată, ea crescu,
Mîndră foarte se făcu,
Aripile-i colorate —
Pinze mari, desfășurate,
Că puteau ședea ușor
Pe pestrițul lor covor,
Plin de ape albăstrui,
Nică și toiagul lui.
Nică pietrele-apucă,
Și-nc-o dată le frecă.
O scînteie se aprinse
Și pe frunte îl atinse.

Crescu Nică înc-un pic,
Bățul rămînînd mai mic.
Iar în inimă simți
Aprig dor de vitejii.
Pe aripă s-a urcat,
Gîza trupul și-a-ncordat,
Și atinseră în zbor
Frunțile copacilor.

— Dii! Căluț, de seamă, dii!
Ei, de-acuma să te ții!
Că-s pornit pe vitejii!
Sta toiagul tremurînd:
— Tot mai bine-i pe pămînt.
Ai unde să pui piciorul,
Poți păși cu binișorul.
Iară gîza colorată
Străbătea ca o săgeată
Printre nori și printre vînturi,
Către noi și noi pămînturi.

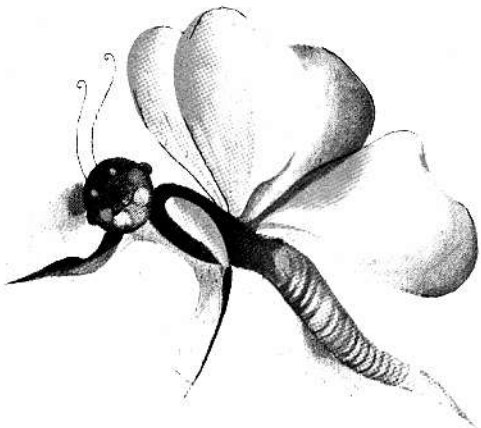

CÎNTUL III

În castelul Lunii

Liniște... Ce noapte grea!
Nu-i nici lună, nu-i nici stea.
— Măi căluț! Pestrițule!
Nu mai pot de liniște.
Nici să cînt nu-mi vine, zău!
Prea e noapte ca un hău...
Cam așa se tînguia
Nică-al nost' pe cînd zbura.
Iar toiagu-i da întruna:
— Unde-i Luna? Unde-i Luna?

Nourii în mari fîșii
Despletite, străvezii,
Păreau unda fumului,
Mătasea porumbului.
Iară liniștea și ea
Ca un fund de lac părea,
Iar pleoapa tot mai grea.
Cînd, deodată, ce să vezi?
Să tot vezi și să nu crezi:
Pe o pajiște de ceață,

Un castel stătea în față,
Un castel cu ziduri-nalte,
Prinse-n iederi tremurate,
Cu ferestre-ntunecate,
Nici un colț nu părea viu,
Ai fi zis că e pustiu,
Doar din turnul cel de sus
Filfiiră-n zbor adus
Lilieci mărunți în stol,
Înșirați pe cerul gol.
— Hai, Pestrițule, nițel,
Să vedem ce-i în castel!
Iar toiagu-i da întruna:
— Unde-i Luna?
Unde-i Luna?

Poposiră-n liniște
Pe pustia pajiște.
Arbori mari, cu crengi uscate,
Păzeau tainica cetate,
Crengi, ca lațuri strîns legate.
Nică se uita la ele.
Păreau neclintite, grele.
Scoase-atunci din buzunare
Pietrele scăpărătoare.
Au țîșnit scîntei pe loc,
Crengile trosniră-n foc
Și, gemînd, se desfăcură
De-apăru o poartă sură,
Cu zăvoarele ursuze
Ca pecetluite buze.
Cu un deșt cutezător,
Nică-atinse un zăvor.
Poarta prinse a scrîșni,
Se văită, se tîngui,
Și-apoi se căscă deodat'.

Intră Nică, tulburat.
Cînd păşiră peste prag,
Zise bunul lui toiag:
— Vezi, să calci cu grijă mare.
Nu ştiu, poate mi se pare,
Însă tot ce-ating pe jos
E grozav de lunecos,
Parcă-ar fi — de nu te mint —
Un ciudat covor de-argint
Sau un fluviu îngheţat.
Fii atent, neapărat.

Au mai mers ei înc-un pic,
Şi tot nu vedeau nimic.
Doar ici-colo cîte-o aţă
De lumină, rece gheaţă,
Neatinsă, neajunsă,
Ca o lacrimă ascunsă.
Au mai mers ei ce-au mai mers,
Cînd, deodată, ce să vezi?
Să tot vezi şi să nu crezi!
Izbucniră raze verzi,
Ca o ploaie de smaralde,
Pîrtea lucie s-o scalde.
Ce lumină de poveste,
Izvorîtă fără veste!
Nică se simţi-mbăiat
Într-un strai verzui, bogat,
Iar, în faţă-i, o perdea
Foarte-ncet se deschidea.
Îndărătul ei — mirare!
Sta un ghem umflat şi mare,
Învelit într-un zăbranic,
Ce-i grăi cu glasul jalnic:
— Cine te-a trimis încoace?
Pleacă iute şi-mi dă pace!
Nu mă chinui şi tu.
Ah, te du... te du... te du...

Nică se gîndi un pic
Şi nu pricepu nimic.
— Cine eşti, grăi-ncurcat,
Jalnic ghem întunecat?
Dar un hohot şi mai tare
Izbucni din ghemul mare:
— Ai venit să-mi furi tăcerea,
Lacrimile şi durerea?
Nu ţi-am spus să pleci odat'?
Lasă-mi... ghemul încurcat!
Ce mă tot întrebi întruna
Cine sînt? Hî... hî... sînt Luna...
Şi-ncepu să plîngă-amarnic
Lacrimi grele sub zăbranic:
— Ah, ce trai îndurerat!
Cruntul Namilă-mpărat
E pe soare supărat.
Şi de-atuncea ţara sa
N-o mai pot cutreiera.
Slab, luceafărul de zi
Nu mă poate mulţumi.
Nu-mi dă soarele lumină,
Faţa neagră mi-e, de tină.
Mă ştiam că sînt frumoasă,
Dulcea soarelui mireasă.
Soarele cînd mi-e aproape,
Lung mă oglindesc în ape.
El lumină-mi dăruia,
Darnic, din lumina sa.
Dar acum s-a isprăvit:
Namilă m-a izgonit.
Ah, ce dor mă prinde-acuma
Cînd mi-aduc aminte numa'

De-acel loc, în care-odată
Colindam netulburată!
Mi-amintesc: un dîmb domol,
Păsări gureșe, în stol,
O livadă, un pîrîu,
Lanu-odată plin de grîu.
Nu mai vreau să-mi amintesc,
Că mai rău mă perpelesc...
Jalea-n inimă o simt.
Nici nu-mi vine să colind.
M-am închis pentru vecie
În cetatea mea pustie...

Iar covorul argintat,
Lacul luciu și-ngheţat,
Întristînd oglinda sa,
Îi șopti lui Nică-așa:
— Sînt din ţara-ntunecată...

Ei, ce lac am fost odată!
Am venit cu Ea-mpreună.
Ce să fac eu fără Lună?
Lebedele mi-au plecat,
Nuferii s-au scufundat.

De atîta jale strînsă
Și amărăciune plînsă,
Nică își simți, duium,
Lacrimi mari făcîndu-și drum.
Dinspre suflet către gene,
Lacrimi mari suiau alene.
Supărat pe sine însuși,
Încetă pe loc cu plînsul
Și grăi cu toată graba:
— Ce atîta plîns degeaba?
Vorbe ce te fac să suferi,
Cu «vecie» și cu «nuferi»,
Cu «te du» și «ah» și «vai!...»
Alte vorbe, Lună, n-ai?
Stînd așa, jelind întruna,
Ai uitat că tu ești Luna.
Uite, eu, cît sînt de mic,
Tot o să te-ajut un pic.
Nu știu încă ce-o să fac,
Dar să știi că-i viu de hac
Împăratului hapsîn,
Și-o să fie iar stăpîn
Soarele pe-ntreaga lume
Și pe soarta ta, anume.

Luna, cînd îl ascultă,
Parcă... se însenină,
Și-ncăperea toată, toată,
Parcă fu mai luminată.
Prin ungher, stele-făclii
Scînteiară, sute, mii.
Iar toiagul glăsui
Plin de miez și bătrînește:
— Vezi lumina care crește?
Se numește-așa: nădejde!

Vorba nu-și sfîrșise bine,
Că așa, ca de la sine,
Nică iar crescu un pic,
Bățul iar păru mai mic.
— Hai să mergem, spuse Nică.
Ceața nopții se ridică,
Iar Pestrițul nu dă semne,
S-o fi plictisit pesemne.
Tuturora, rămas-bun!
Iară ție, Lună,-ți spun
Că lumina vei primi-o.
Luna spuse blînd: — Adio!...

Sta Pestriț-afară, treaz,
Cam ursuz și fără haz.
Că de cînd tot aștepta,
Crunt de tot se plictisea.
Nică se sui pe-aripă
Și porniră într-o clipă.
La fereastra-ngustă stînd,
Luna îi privea plecînd,
Cu ochi mari și plini de dor,
Trimițînd pe urma lor
Tot alaiul stelelor...

CÎNTUL IV

Poporul de Boabe și Hîrciogul

Cît era de cînd zburau?
Mersul vremii nu-l știau,
Iar Pestrițu-abia, abia
Că din aripi mai bătea.
Dedesubt, sub ochii lor,
Se-ntindea un lung ogor
Galben și strălucitor.
— Hai, căluț, Pestrițule,
Grijuliu coboară-te
Cu aripile-amîndouă
Pe culoarea asta nouă.
Să cătăm un bob de hrană,
Vreun culcuș într-o poiană,
Că e timp de ațipit.
Toată noaptea am gonit.

Poposiră-ncetișor
Drept pe galbenul covor.
Mii și mii de grîne-nalte,
Aurite și învoalate,
Fremătau în boarea blîndă
Din tulpina lor plăpîndă
Și își aplecau, bălaie,
Umbreluțele de paie,
Boaba plină și rotundă
Cît mai bine s-o ascundă.
Roșii maci, din loc în loc,
Puneau pete ca de foc
Cu-o feștilă la mijloc.
Iar colò stăteau, străini,
Înțepații de ciulini.

Se culcă Pestriţu-n lan
După zborul năzdrăvan,
Iară Nică şi cu băţul,
Înţeleptul, şugubăţul,
O porniră, călători,
Prin noianul de culori.
Flori albastre, străvezii,
Păreau stropi de apă, vii,
Tremurînd în zori de zi.

Cînd o voce mărunţică
Se-auzi chiar lîngă Nică:
— De-ai sosit cu gînduri bune,
Noi un «bun venit» ţi-om spune.
De-ai venit să calci pe noi,
O să ştim porni război.

Nică se uită uimit
După glasul auzit,
Neînţelegînd şi pace
Cui şi pentru ce nu-i place!
Agăţat pe-un vîrf de pai,
Sta un bob rotund, bălai.
Văzu Nică, negreşit,
Că-i un bob mai... răsărit.
Nică-i spuse: — Nu gînd rău
M-a adus în lanul tău;
Că-s pornit în lumea mare
Să mă fac voinic şi tare,
Să-l slobod pe mîndrul soare,
Strîmtorat în ţara mea
De un zid de piatră grea,
Să nu poată lumina.
— Ce folos că eşti voinic?!
Zise bobul cel pitic.
Căci la noi e mare jale!
Răi hîrciogi ne stau în cale.
Oare-ai să ne poţi scăpa
De hîrciog şi haita sa?
— De hîrciog? Cu ce vă sperie?
Cu mustaţa-i ca o perie?
Sau cu şoldul lui blănos?
Sau cu ochiul lui sticlos?
— Nici cu ochiul, nici cu blana.
Mai adîncă ne e rana.

El grăunțele ne fură
Și-n pîrdalnica sa gură
Le zdrobește și le roade,
Bietele făpturi de boabe!
Are-acasă-o vizuină,
De grăunțe toată plină.
Strînge-ntruna la hambar,
De ni-e traiul mult amar.
După ce-și sfîrșește raita,
Se îngrașă toată haita.
Lacomii ne fură-n cete
Și ne rod pe îndelete,
Hrăpărețe rozătoare,
Cu peri mici, cu gușa mare.

Nică asculta-n tăcere.
Strînge bățul cu putere.
— Hai cu mine, îi grăi
Bobul. Și pe loc, coti
Pe-o cărare strecurată
Printre flori cu frunza lată.
— Trebuie să fii trudit;
Ți-oi afla culcuș umbrit.
Mai întîi te hodinește,
Rupt cum ești de drum, firește.
Ia-ți din nou puteri, fii tare,
Ca să lupți mai cu-nfocare.

Poposiră, în sfîrșit,
În loc tainic și tihnit:
Iarbă moale, umbră dulce,
Numai bună să se culce.
Iarbă deasă, păturî, păturî;
Cu toiagul lui alături,

Nică-ndată se lungi
Și c-un zîmbet, adormi...

«Ce-o fi larma asta mare?»
Nică sare în picioare.
Foșnesc frunzele avan,
Foșnesc grînele în lan,
Bate-un vînt cu șuier lung,
Sar ciulinii și-l împung.
Boabe cad, se duc de-a dura,
Vrejurile-și frîng făptura,
Iar pe cerul fără pată
Nouri mari s-au strîns deodată,
Nouri vineți și umflați,
Răsuciți, încîrligați.
Din tufișuri și din găuri,
De pe margini de coclauri,
Începu să iasă-n goană
Haita hoților cu blană.
Răi hîrciogi, cu gușa mare,
Cu spic luciu pe spinare.
Colții le ieșeau din gură,
Gheara-și repezeau cu ură,
Năvălind în lanul mare
Toată hoarda lor de fiare.
Strigă Nică-n urma lor:
— Stați pe loc, turbaților!
Zice unul din hîrciogi:
— Tu cu noi să nu te joci!
Ce să stăm? Le facem seama!
Și-ncepură să dea iama.
Ghearele, măruntele,
Scormoneau grăunțele.
Gușile cutremurate
Se umpleau pe săturate.
Nică, în mînia-i mare,
Scotoci prin buzunare,
Ca, prin pietrele vrăjite,
Să-i alunge, pasămite.
Geaba buzunaru-l scurmă,
Căci de pietre — nici o urmă!
Negreșit or fi picat
Prin văzduhu-ntunecat.
«Ce să fac?» se frămînta.

«Unde e puterea mea?»
Iară bățu-i spuse așa:
— Pietrele nu le mai ai,
Dar pe gînduri să nu stai.
Vremea a venit acum,
Singur să-ți croiești un drum.
Nu lăsa hîrciogii — droaie —
Lanul nostru să-l despoaie.
Și-au pornit cu pasul mare
După haita stricătoare.

Ronțăiau de zor, de zor,
Toți hîrciogii în ogor.
Cînd, s-au pomenit cu Nică,
Ghioaga-n mînă, fără frică
O rotea și-i nimerea
Peste mutra lor cea rea.
— Na-vă, leneșilor, na-vă!
Haita grasă și hulpavă!
Iar hîrciogii aiuriți,
Înghiontiți și fugăriți,
Se suceau, se învîrteau,
Se-mpingeau, se-ncălecau,
Iar, în blana lor, scaieți,
Lipicioși, încurcărești,
Se-ncleștau. Și moi tulpini
Sau mai aspre rădăcini
Pe hîrciogi mi ți-i legau
Si de gușă îi strîngeau.
Nourii cei mari și groși
Se rotiră pîntecoși,
Începînd să lepede
Cite-o ploaie repede.
Cădeau stropii repeziți
Pe hîrciogii zăpăciți.
Boabele stăteau și ele
Cuibărite sub umbrele,
Așteptînd cuminți sub glugă
Haita lacomă să fugă.

Cînd ogorul fu spălat,
De jivine curățat,
Apăru pe cerul nou
Un brîu lat, de curcubeu.
Bobul gingaș pe tulpină
Se da-n leagăn, sub lumină.
Toată lumea lor pitică
Îi grăi în cor lui Nică:
— Mulțumim nemăsurat!
De urgie ne-ai scăpat.
Voinicel picat de sus,
Noi îți mulțumim nespus.
Și-ți dorim cu mic, cu mare,
Țara ta să aibă soare.
Iar un bob mai rotunjor,
Bucătarul grînelor,
Ce purta semeț pe cap
Un fes roșu dintr-un mac,
Îi întinse-un bob de rouă
Într-o nucă ruptă-n două:
— Apa să ți-o ai aproape...
— Mulțumesc, popor de boabe!

Și porni cu pași grăbiți
Ca să-l afle pe Pestriț.
Cît privi în jurul lui,
Ia Pestrițul de-unde nu-i!
Se uită o dată-n sus,
Și-și văzu căluțul dus
Tocmai hăt, pe curcubeu,

Înmuindu-și tot mereu
Aripa scînteietoare
În pîraiele de soare,
În spărtura norilor,
Lustru dînd culorilor,
Primenit, strălucitor,
Iată-l gata pentru zbor.
Se urcară — și-au pornit,
Ceru-ntreg părea clătit.
Dedesubt, sub ochii lor,
Foșnea pașnicul ogor,
Însoțindu-i unduit —
Pînă nu s-au mai zărit.

CÎNTUL V

Oceanul lui Caracatiță-mpărat

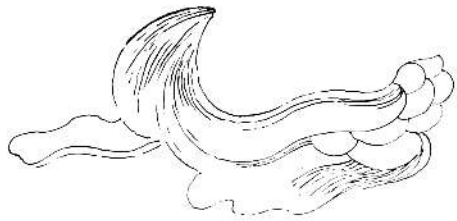

Clapa-clipa, clipa-clapa,
Uite-așa se joacă apa.
Plica-placi și placa-plici,
Lîngă stînci cu colții mici,
Dîngalang și langadîng,
Ca un clopot din adînc.
Fîșiiș și fîșiiaș,
Lîngă malul cel golaș.
Cîte cîntece-n ocean!
Și de dor, și de alean,
Și de zîmbet, și de jale,
Poartă-n valurile sale.
Ca de sticlă-i verde-obrazul,
Cînd mocnește-n el necazul.
Vînăt și-nspumat de sare,
Cînd obida îl dogoare.
Uneori, trandafiriu,
Cînd amurgu-i încă viu,
Alteori e albăstrui —
O oglindă cerului.
Într-o zi, un murmur surd,
Ba mai lung, și ba mai scurt,
Prinse să străbată-ntinsul,
Oceanul, necuprinsul.
Unde mici, cu boturi ude,
Șopteau vrute și nevrute,
Valu-nvolburat și mare
Se topise de mirare,
Că pe cerul nepătat
Se-arăta ceva ciudat:
Nici tu gîză, nici tu cal,
Nici tu nor, nici animal!
Ce-o fi pata de culoare?
Mult ciudata zburătoare?
Voi, copii, desigur, știți:
Era Nică pe Pestrițe!

Ei pluteau de-o vreme lungă,
La pămînt cătînd s-ajungă.
Cînd zăriră dedesubt
Cîmpul apei, ne-ntrerupt,
Nică-și scoase-opincile,

Desfăcîndu-și chingile,
Și Pestrițului îi puse,
În opinci, două lăbuțe,
Ca-ntr-un fel de bărci micuțe.
Astfel coborîră-n zbor,
Pînă-atinseră ușor
Fața lină-a undelor.

Și norodul peștilor.
Cît putem încă vorbi,
Noi îți spunem: Fugi de-aci,
Nu cumva să te înhațe,
Nu cumva să-i cazi în brațe!

S-au strîns toate împrejur:
Valul verde, valul sur,
Și un val mai albăstrui,
De culoarea cerului.
Nică se uita la toate
Și-i păru că-s întristate.
— Bună ziua, undă-albastră!
— Nu e bună ziua noastră...
— Valuri, bine v-am găsit!
— «Bine» nu-i prea potrivit...
— Care vi-i durerea, oare?
Văd c-aveți belșug de soare.
Ce tărîm e oare-acesta?
Unde ne-a adus povestea?
— E-un tărîm de robi și roabe.
Triste-s ale noastre ape,
Că grozav ne-a-nspăimîntat
Caracatiță-mpărat!
— Caracatiță? Ce nume!
Cum arată el anume?
— Are brațe lungi și slute,
Lacome și desfăcute,
De te strînge-n brațe, mori.
Are sute de comori,
Perle mari și scump mărgean,
Scormonite din ocean.
Pentru el trudim de zor
Toată ceata apelor

Valul, biet, se clătina
Încreţindu-şi fruntea sa.
Nică se uită în jos,
În adîncul unduios,
Şi văzu un lung convoi,
Peşti de orice chip şi soi,
Toţi purtînd pe-a lor spinare
O povară mult prea mare.
Un calcan cu aripi late,
Gîrbovit, ducea în spate
O cochilie de scoică,
Rotofeie ca o doică.

Zise Nică: — Stînd aşa,
Pîn-la unul v-o mînca.
Uite, să pornim acum
Către el, şi toţi, duium,
Să-ncercăm să-l facem praf,
Cît o fi el de grozav!
— Stai, aşteaptă, stai o clipă,
Valul îi grăi în pripă.
Noi ne-am duce, însă, frate,
Apa cum o vei străbate?
Tu în apă n-ai să poţi
Să stai mult, cum stăm noi toţi.

Mai văzu ţîşnind încoace —
Ca dintr-o testea de ace
Risipite-n unde line —
Un roi lung de aterine
Ducînd, slabe, subţirele,
Fel de feluri de surcele.
Căişori de mare-o ceată,
Prinşi în ham, făceau corvoadă,
Tot trăgînd ca pe-o caleaşcă
Jumătate ciob de ceaşcă.
— Dar măcar vă răsplăteşte
Pentru cît i se munceşte?
Pe un val îl întrebă.
— Cine? Caracatiţă?
Zise valul plin de ură.
Ne ia hrana de la gură!
Ne munceşte, ne doboară!
Şi ne-nhaţă, ne omoară!
Cu opt braţe cîte are,
Să tot strîngă, să tot care
La avere, cu toptanul,
Să-şi îngraşe burduhanul!

— Las'! O cale vom găsi!
Nică grabnic pescui
Din adînc o scoică goală,
Pîntecoasă ca o oală,
Tare cum e cremenea,
Dar putea privi prin ea,
Străvezie cum era.
— Ei, Pestriț, fie ce-o fi!
Dar un pește îi șopti:
— E o țeavă în străfund,
Ierbi cu plete o ascund.
Țeavă lungă, de folos
Pentru drumul tău de jos.
De un capăt o vei ține,
În celalt, gîndind la tine,
Giza ta, frumoasa, buna,
Aer va pompa întruna.
Nică, deci, l-a ascultat
Și-n adînc s-a scufundat.

Bățul lui cel credincios
Îl cîrmea plutind în jos,
Iar lumină pe cărare
Dădeau stelele de mare.
Ce nisip era pe fund!
Moale, neted ca un unt.
Ierburi mari și despletite
Fremătau neliniștite.
O zburdalnică hamsie,
Cu spinarea argintie,
Lîngă Nică se opri
Și la timp îl preveni:
— Slugile-mpăratului
Din preajma palatului:
Cruntul mărilor rechin,
Cu preanobilul delfin,
Crabii negri, lunecoși,
Și morunii pîntecoși
Sînt de-același soi hapsîn
Ca și crudul lor stăpîn.
Însă ai noroc — ce zici —
Ăștia astăzi nu-s aici,
C-au plecat la vînătoare,
Mai departe, hăt, pe mare.
Și-o să-ți fie mai ușor
Ucigașul să-l dobori.

Cînd, deodată, leneș foarte,
Cu un mers cam într-o parte,
Un crab negru se-arată,
Lîngă stîncă lunecă,
Lung și mare cît un stînjen,
Cu picioare de păienjen.
Nică-n apa cea adîncă
Se ascunse dup-o stîncă.
Bine-apoi cînd îi veni,
Din băieri se opinti
Și își năpusti toiagul
Mai, mai, mai, s-omoare crabul.
Crabul însă-avea pe spate
Platoșe de oase late.
Nu muri... dar se-nvîrtea,

Ameţit de-a binelea.
Cu vîrful toiagului
Pe spinarea crabului,
Nică-i porunci cu foc:
— De nu vrei să pieri pe loc,
Mişcă-te şi du-ne-ndat'
La stăpîn-tu împărat!
Şi, cu peşti cu tot, duium,
O porniră iar la drum.

Au ajuns. Un zid de sare
Îi oprea de la intrare.
Deci, săpară cu temei
O portiţă pentru ei.
Şi intrară, în sfîrşit.
Ce tărîm ciudat, vrăjit!
Se afla, în ocean,
O grădină de mărgean.
Arbori mari, portocalii,
Plini de scoici şi cochilii,
Roşii crengi în unda largă,
Apa-nsîngerînd-o parcă.
Şi pătrunseră-n castel.

Ce minune! Fel de fel
De sidefuri jucăușe,
Perle albe... Cînd o ușe
Grea și zdravănă, de sare,
S-a deschis cu zgomot mare
Și un glas se auzi:
— Spuneți, ce căutați aci?
V-am poftit? Nu-mi amintesc!
Aș putea să vă strivesc!
Astăzi tot nu am la masă
Decît pești cu pielea groasă.
Mi-ar prii ceva de soi,
Pești mai gingași, cam ca voi!
Cine merge-n frunte oare?
Văd că nu-i înotătoare.
Are-o scoică pe obraz,
Ce vietate fără haz!
— Împăratule slăvit,
Zise crabul ametit,
Vietatea fără haz,
Cea cu scoica pe obraz,
M-a izbit în carapace,
M-a silit să viu încoace.
Vai, slăvite împărat,
Ai să poți ierta vreodat'
Sluga ta cea preaplecată,
Sluga ta cea vinovată?
— Tu să taci! se auzi.
Lasă, că ne-om socoti!

Nică se apropiă
Și cu silă se uită,
Cum stătea pe-un tron de sare
Cel Mai Mare peste mare;
Cu opt brațe-ncolăcite
Odihnea pe moi, tivite,

Perne dintr-un mușchi verzui.
Avea ochi holbați și șui,
Un cioc lung și hrăpăreț
Și un pîntec mult semeț.
— Ce te uiți? grăi a scîrbă,
Mișcînd ciocul ca de cîrpă,
Caracatiță-mpărat.
Fugi cît nu te-am apucat!
— N-am venit să te înfrupt.
Am venit ca să mă lupt!
Hai, să te vedem la faptă!
Zise Nică. 'N mina dreaptă
Bățul tot mai mult crescu,
Paloș strașnic se făcu.
Caracatiță, alene,
Se desprinse de pe perne.
Nu prea-ncet, dar nici prea iute,
Cu opt brațe desfăcute,
Și deodată, tîlhărește,
Sprinten, cît ai zice «pește»,
Pe flăcău l-a-nlănțuit
Și l-a strîns, de-a pîrîit.
Nică-abia își descleștă
Brațul drept, că-l ridică,
Și jivinci, cu nesaț,
Îi și reteză un braț.
Sînge negru podidi,
Caracatiță scrîșni,
Tot privindu-și brațul lung,
Caracatiță cel ciung.
Și cum sta descumpănit,
Nică iar s-a opintit,
Mușchii toți și-i încordă
Și-nc-un braț îi reteză.
Caracatiță, turbat,
Se-ncordă și el deodat' —
Șase brațe mai erau
Ce pe Nică îl strîngeau.

Și băiatu-ncet simțea
Cum puterea-l părăsea.
Caracatiță, cu sete,
Îl strivea pe îndelete.
Ciuda, furia și ura
Îi făceau mai grea strînsura.
Clipe mari treceau, treceau,
Și pe Nică mi-l slăbeau.
Peștii n-au mai stat pe gînduri,
Freamăt lung trecu prin rînduri
Și, țîșnind cu iureș mare,
Pe-mpărat, cu înfocare,
Ba pe ochi i se-așezară
Și privirea-i astupară,
Ba virîndu-se-n tot locul,

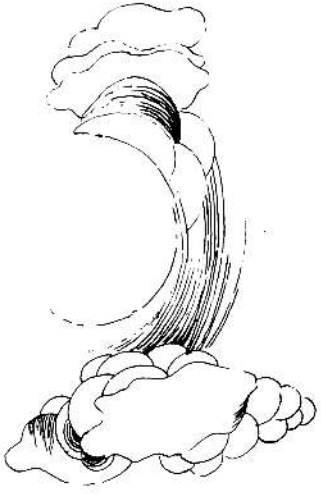

Încercau să-i rupă ciocul,
Iară purecii de mare
Îl ciupeau fără cruțare.
Caracatiță slăbi.
Nică iar se opinti,
Paloșul îl repezi,
De cinci brațe-l mai ciunti.
Ultimul mai atîrna,
Slab și jalnic se zbătea
Și de Nică se desprinse.
— Caracatiță învins e!
Peștii, prinși de fericire,
Dănțuiau fără oprire.
Caracatiță-mpărat,
Schilodit și-nsîngerat,
Cel de-i merse-n lume buhul,
Își dădu, năprasnic, duhul.

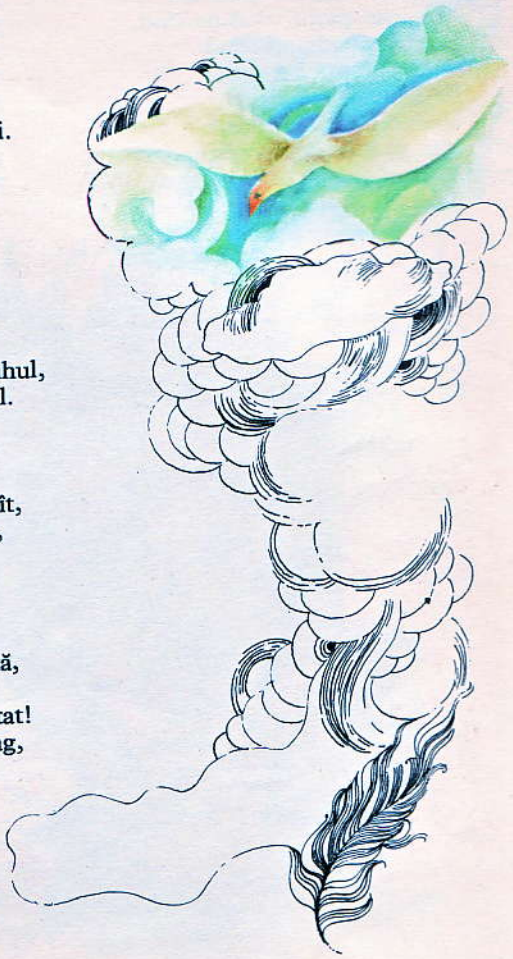

— Vreau să ies numaidecît,
De cînd stau, mi s-a urît,
Zise Nică. Și l-au dus
Peștii-ncet, încet în sus.
Cînd la aer au ajuns,
Nică respiră o dată,
Și, umplîndu-și gura toată,
Se simți înviorat.
— Măi Pestriț, mi-ai ajutat!
Tu mi-ai fost prieten drag,
Și tu, bunule toiag.

Lin, plutiră înspre mal,
Duși ușor de-un mare val.
Spuneau peștii, rînd pe rînd,
Boturi umede-ntinzînd:
— Caracatiță s-a dus.
Pe hain tu l-ai răpus.
Voinicel picat de sus,
Noi îți mulțumim nespus.
Și-ți dorim cu mic, cu mare,
Țara ta să aibă soare.

Malul darnic i-a primit
Cu nisipu-i aurit.
Iar o pasăre șoldană,
Albă-n fiecare pană,
Le grăi: — Hei, călători,
Sînt hulubul mărilor,
Pescărușul mi se spune.
Voi, care plecați în lume,
Să luați și pana asta,
Și-unde-oți întîlni năpasta,
Fluturați încrezători
Pacea albei ei culori.

Nică pana o luă,
Pe Pestriț încălecă,
Și zburară-n depărtări,
Tot mereu spre alte țări,
Către noi culori de zări...

CÎNTUL VI

În țara Barbă-Coților

— Uite-o uliță pietroasă!
Uite-o curte! Uite-o casă!
O ogradă, o ulucă!
Uite-o rufă se usucă!
Fumul iese lin prin coș,
Colo cîntă un cocoș,
Glasul lui cel răgușit
Le vestește c-am venit.
Printre oameni sîntem iar,
Măi toiag! Măi armăsar!

Sărea Nică ne-ncetat,
Tulburat și încîntat,
Privind plin de nerăbdare
Omenească așezare.
Lîngă-o scorbură bătrînă,
Sta Pestrițul într-o rînă,
Odihnindu-se de zbor.
Nică, iute de picior,
Apucînd toiagul lui,
O porni așa, haihui.
Bățul nu-i mai ajungea
Decît pîn-la brîu abia
Dup-un timp se-opriră lîngă
O mocirlă nu prea-adîncă,
Peste care se boltea
Un podeț ce-abia, abia
Pe picioare se ținea.
Și-ntr-un par înfiptă sta
O tăbliță ce spunea:
«Nu călcați, podul stricat!»
Dup-un colț coti deodat'
O băbuță gîrbovită,
Scofîlcită și zbîrcită,
Îndoită greu din șele,
Cu-o povară de surcele.
Spre podeț se îndreptă
Și, cu pasul stîng, călcă.
Lemnul putred pîrîi,
Bătrînica șovăi
Și, scăpînd desaga plină,
Bîldîbîc — căzu în tină.
Nică — zdup! — prin valuri unse
Pe băbușcă o ajunse
Și o scoase-ncet la mal.
Era vie, da-n ce hal!
Murdărită, jupuită,
Cu broboada zdrențuită...
— N-ai citit — îi spuse Nică —
Cum că cine calcă, pică?
Scrie-acolo răspicat:
«Nu călcați, podul stricat!»
Dar băbuța-ntr-un oftat:
— Ei, se vede, frățioare,
Că sosești din depărtare,
Că altmint relea ai știi
Că noi nu putem citi.
Vai! Săraca țara asta!
Greu o mai lovi năpasta!
N-avem parte de-nvățat,
Nici de rîs, nici de cîntat.
Barbă-Coții-s domni în țară
Și-au furat o carte rară:
Marea carte-a-nțelepciunii
Ce ne-au dat-o-n dar străbunii.
Și de-atunci, ca-n neguri dese,
Pruncii cresc fără să-nvețe,
Fără drept la frumusețe,
La lumină și poveț.
Vezi, de unde, măiculiță,
Să știu eu ce-i pe tăbliță?

— Cine-i Barbă-Cot acesta?
Unde ne-a adus povestea?
— Nu e unul, șase sînt.
Năpădiră-acest pămînt
Într-o noapte de furtună,
Fără stele, fără lună,
Cartea scumpă ne-au răpit,
Temniți negre au zidit
Și s-au pus pe prădăciuni,
Pe batjocuri și minciuni.
Își umplură-ogrăzile,
Grajdurile, lăzile,
Și pe-ospețe se-așezară

De cu zori și pînă-n seară,
Curge vinu-n valuri roșii,
În cuptor se frig cocoșii,
Gîște-noată în jumări,
Mieii sfîrîie-n frigări
De cu zori și pînă-n seară,
Pîn-se face ziuă iară.
De-așa trai nerușinat,
Ca o bute s-au umflat.

Și cînd ies, abia le-ncap
Pălăriile pe cap
Și picioarele-n ciorap.
Sub bărbii stau gușile,
Grase ca găluștile,
Au colți lungi și strîmbi de fiară,
Și la deget cîte-o gheară.
Ochii lor par focuri verzi,
Cînd te uiți în ei, te pierzi.
În toți anii, negreșit,
Cîte-o fată ne-au răpit;
Cea mai sprintenă codană,
Cea mai iute fetișcană,
Cea mai harnică și bună,
Slugă pentru ei s-o pună
La așa cumplită treabă,
Că nici una nu mai scapă.
Și-au o haită de zăvozi,
Toți cu înnodate cozi,
Care slobozesc din bot
Flăcări cu venin cu tot.
Cîinii, de cînd s-au născut,
Pic de soare n-au văzut:
Ziua-n beciuri stau, în umbre.
Noaptea doar pornesc să umble.

De-ntuneric înrăiți,
Umblă-ntruna hămesiți
Și-l pîndesc pe om — să vie-n
Calea lor — să mi-l sfîșie.
Chiar în noaptea asta, iată,
Au să spintece o fată;
Barbă-Coții-au hotărît
Moartea ei, numaidecît,
Că n-a vrut să fie slugă

Și-a-ncercat din sat să fugă.
— Cum o cheamă?
— Subțirica.
Fata nu știa ce-i frica.
Toți o îndrăgeau mereu,
Astăzi toți o plîng din greu...
— Subțirica unde-i? Unde?
— Închisoarea o ascunde,
Și-mprejur, adînc săpate,
Pivnițele-ntunecate.
Stau zăvozii la un loc
Și tot scuipă-otrăvi și foc.
— Barbă-Coții un' se-ascund?
Pîn' la ei vreau să pătrund.
— Vrei să-i vezi? Ascultă bine:
O să-i vadă orișicine,
Că e zi de jale mare,
De-aia, Barbă-Coții-mi pare
Ies cu toții la plimbare;
Ar voi să bage frica.
Să uităm de Subțirica.
Ia-o tu pe drumul cela,
Și apoi la stînga, de la
Primul colț, și-apoi la vale,
Și-o să-i întîlnești în cale,
Zise baba puțintică,
Depărtîndu-se de Nică.
Îndoită greu din șele,
Luă povara de surcele,
Și-o porni, tîrîș-grăpiș,
Pînă dispăru-n tufiș.

Nică-o luă pe drumul cela,
Și apoi la stînga, de la
Primul colț, și-apoi la vale,
Ca să-i întîlnească-n cale
Pe toți șase, chiar pe toți
Fiorosii Barbă-Coți.
Și ajunse într-un loc:
Lume multă, ca la foc.
Și de bine ce ajunse
Și-n mulțime se ascunse,
Auzi un zgomot mare,
Ca de ruginite fiare:
Tobe, surle și țimbale,
Sticle sparte, crătiți goale,
Bufnete ca din butoi,
Răcnete și tărăboi.
Mai întîi veni în cale,
Spărgînd sticle, ciocnind oale,
O fanfară prea ciudată,
În fireturi îmbrăcată,
Și-ncepură să coboare,
În trăsuri strălucitoare,
Barbă-Cotu-ntîi, apoi
Dînsul, Barbă-Cotul doi,
Trei și patru, cinci și șase,
Toți cu trupuri pîntecoase
Și umflați, c-abia le-ncap
Pălăriile pe cap
Și picioarele-n ciorap.
Clătinîndu-și țestele,
Turuiau nevestele
Că aveau soții umflate,
Slute și-mpopoțonate —
Șase cepe uriașe,
Veștede și cîrcotașe.
Tot convoiul lor ursuz
Se tîra pe drum în sus.
Nică-atuncea ce și-a zis?
Iute, cît ai zice «pis»,
Înainte le-a plecat
Spre podețul cel stricat.
C-un cărbune, pare-mi-se,

Luă tăbliţa jos şi scrise,
Plin de-obidă şi cu ghes:
«Treceţi! Podul a fost dres!»

Barbă-Coţii-acum soseau,
Surlele se auzeau,
Şi-a-nceput pe pod să treacă
Slută, ceata lor întreagă.
Cît ai zice «piţigoi»,
Se treziră în noroi.
Ţipau soaţele-ntr-o parte,
Ca muşcate de un şarpe,
Barbă-Coţii în cealaltă,
Păreau broaşte mari de baltă;
Multă vreme-a curs pe gîrlă
Pîn-ieşiră din mocirlă.

Nică între timp se duse
Lîngă oameni şi le spuse:
— Aţi trăit o viaţă-ntreagă
Doar cu-obida în desagă.
Mai aflai că, peste toate,
Vi-e şi-o carte încuiată
Cu peceţi şi cu lăcate;
N-aveţi parte de-nvăţat,
Nici de rîs, nici de cîntat;
Auzii c-ar fi şi-o fată
De lighioane-ncătuşată.
Haita cruntă o păzeşte,
Mîrîind la ea cîineşte.
Hai să mergem s-o scăpăm,
Din cătuşi s-o dezlegăm.
Am să vă învăţ ceva
Care vă va-mbărbăta.

Voi nu știți nici să cîntați,
Sînteți muți, întunecați.
Hai, un cîntec să țîșnească
Din durere omenească!

Și-ncepură toți să cînte,
Glasul liber să-și avînte:
«Subțirică, fată, fată,
Fetișcană-ncătușată,
Măre, te-au închis stăpînii,
Fiara codrului și cîinii,
Și te-au dus, te-au dus,
te-au dus,
Și în lanțuri mi te-au pus,
Să-ți ia viața pe nimică,
Subțirică, Subțirică!»
Cîntecul înalt suna
Toate văile umplea,
Pajiștile fremătau,
Flori din somnuri se trezeau,
Și-n mărunt, paharul lor,
Curgea cîntecul, ușor.
Barbă-Coții, lîngă baltă,
Stau și-aud cîntarea-naltă,
În picioare sar deodată:
Prea-i cîntarea înfocată.
Și-și ascut morocănoși
Dinții lor cei veninoși,
Și-și gătesc cu încordare
Lungi și ascuțite gheare.

Iar pe drumul care duce
La-nchisoarea din răscruce,
Oamenii, mergînd în ceată,
Cu furci, coase, bardă lată,

Se opriră dintr-o dată,
Că, pe-un deluşor gălbui,
Stătea Barbă-Cot întîi.
— Unde mergeţi? el le ţipă.
Ce-aţi pornit-o-aşa în pripă?
Staţi puţin, că ştiu o lege.
Ne putem noi înţelege!
Vă voi da orice în dar,
Şi pe Subţirica chiar,
Şi, ca semn că vă iubesc,
Iată ce vă dăruiesc...
Şi zvîrli spre ceata lor
Un inel strălucitor.
Dădu unul să-l ridice,
Dară Nică-a prins să strige:
— Nu-l atinge! Cine ştie
De n-ascunde-o viclenie!
Şi cu băţu-atinse-uşor
Ineluşul rotunjor.
Un mănunchi de şerpi ţîşni,
Băţul îl încolăci,
Oamenii se năpustiră
Şi cu furca-i nimiciră.
Barbă-Cot, descumpănit,
Scoase-un ţipăt ascuţit,
Se schimbă în şobolan
Şi-o tuli, fugind avan,
Cu codiţa-ntre picioare,
Pînă a pierit în zare.

Au mai mers ei tot aşa,
Soarele îi dogorea,
Cînd deodat', cît ai clipi,
Barbă-Cotul doi sosi:
— Ah, prieteni scumpi, ce bine
Că vă întîlnesc, în fine.

Vreau cu voi să fiu mereu.
Trebuie să știți că eu
Sînt o gîză, sînt un pui,
Nu vreau răul nimănui!
Și spre ei o mînă-ntinse,
Ceata însă nu i-o prinse,
Ci cu furci și cu topoare
Tăbărîră să-l omoare.
Barbă-Cot prelung gemu,
Și un uliu se făcu,
Înfigîndu-și zborul șui
Drept în-naltul cerului...
Înainte tot mergeau,
Ceilalți patru n-apăreau.
Au intrat în codrul mare:
Umbră, foșnet și răcoare,
Țesături de crengi și frunze,
Peste locuri mute-ascunse.
Nică, el, pășea în frunte,
Pe-o podea de crengi mărunte.
Cînd, deodată-n stînga sa
Un copac cu coama grea
Începu a se mișca.
Și-n trei locuri, încă, iată,
Arbori mari stăteau să cadă
Peste oameni... Hei! Păzea!
...Oamenii-apucară-abia
Grabnic înapoi să dea,
Că, icnind adînc din trunchi,
Frunze-n jur stîrnind mănunchi,
Arborii se prăbușiră.
Oamenii se dumiriră:
— Iată Barbă-Coții! Iată!
Și s-au repezit îndată,
Dar în loc să dea de ei,
Patru dihori mititei
Au zărit, zbughind-o iute,
În desișurile mute.

Și-au ieșit din codru. Iacă
Închisoarea cea posacă.
Împrejur, adînc săpate,
Pivnițele-ntunecate,
Și răzbea de hăt-departe
O cîntare tristă foarte,
Un glas dulce, plin de dor,
Dus de unda norilor:
«Liberă am fost cîndva,
Cum în crîng o păsărea,
Cum e vîntul pe cîmpie...
Acum zac în colivie.
Ce trai greu, ce trai de moarte,
Cînd de oameni ești departe!
Liberă am fost cîndva,
Cum în crîng o păsărea...»
— Subțirica-i! toți strigară.
Glasul ei răzbate-afară!
Dar din beciurile-adînci,
Dintre gropi și dintre stînci,
Haita crunților zăvozi
Scoase-un urlet fioros,
Că ecoul munților
L-a întors de nouă ori.

Sta pe gînduri ceata-ntreagă:
«Cum să facă? Cum să treacă?»
Nică se gîndi... și scoase
Pana păsării frumoase,
Albul porumbel de mare,
Cu zbor blînd, cu ciocul tare.
Pana o suflă în vînt,
Vîntul o goni curînd
Hăt, departe, iute, iute,
Ceata noastră s-o ajute.

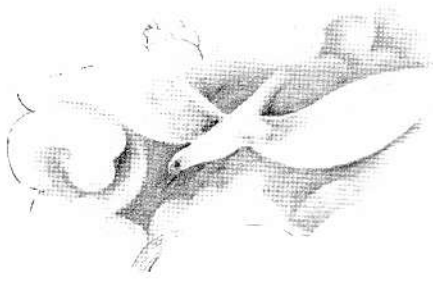

Şfichiuind din vîrful cozii
Şi scuipînd cumplit din bot
Flăcări cu venin, cu tot,
Se izbiră, se muşcară,
Şi-ntre ei se sfîşiară.

Păsările călătoare,
Veşnic dornice să zboare,
O porniră înapoi
În prelung şi alb convoi.

Nu trecu prea mult şi iată-n
Zare străluci o pată,
Un nor alb de zburătoare
Fîlfîia cu grabă mare.
Cînd ajunse peste ceată,
Stolul lor făcu o roată,
Toate-apoi plutiră-ndat'
Peste hăul cel căscat,
Peste gropi şi peste stînci,
Către beciurile-adînci,
Şi cu ciocul începură
Să cioplească-n zid spărtură.
Şase ceasuri l-au ciocnit,
Şi spărtura s-a ivit.
Haita de zăvozi, pe dată,
Încercă să se repeadă,
Dar lumina zilei, tare,
Le pătrunse-n închisoare
Cu potopul ei de soare,
Cu albeaţa penelor
Ce sclipeau în faţa lor.
Nedeprinşi cu-aşa lumină,
Ochii lacomi, de jivină,
Le crăpară — şi zăvozii,

Nică nu mai aşteptă,
Pe Pestriţ îl fluieră,
Pe aripa-i se sui,
Peste hău domol pluti.
Porţile-nchisorii, toate,
Zăngăniră din lăcate
Şi căzură tunător.
Nică, sprinten de picior,
Străbătu-ncăperile,
Cercetînd ungherele:
Iat-o, pusă la o parte,
Marea-nţelepciunii carte,
Cu coperta aurită
Şi de vreme înnegrită.
Sus, în tainiţa sihastră,
O găsi pe fata noastră.
Lanţurile le fărmă,
Strîns în braţe-o apucă,
Şi-o trecu pe gîza lui,
Peste gura hăului.

Ceata-n chiot îi primi
Pe vitejii ei copii...

Și atunci, întîia dată,
Nică se uită la fată.
Subțirica-avea ochi mari,
Ca doi negri nenufari,
Păr noptatec, răzvrătit
Și pe umeri răspîndit.
Vîntul, cînd i-l răvășea,
Ca un steag se desfăcea.
Pielea albă, mijlocelul
Subțirel ca mosorelul.
— Subțirică, fată, fată,
Nu te-oi mai lăsa vreodată!
Hai cu mine-n țara mea,
Că m-așteaptă luptă grea.
Tu să-mi fii îndemn și spor,
Toți dușmanii să-i dobor!

Fata spre băiat privi
Și din ochi se învoi.
Pe flăcău îl prinse drag,
'Nalt, proptindu-se-n toiag,
Tot cu zîmbetu-n obraz,
Drept, puternic și viteaz.
— Oameni buni,
noi o pornim,
Amîndoi vă părăsim.
Plini de grijă-acum să fiți,
Cartea bine s-o păziți.
Dezlegat de întuneric,
Omul crește mai puternic.
Nu uitați nici zîmbetul,
Nu uitați nici cîntecul,
C-amîndouă pot să fie
Arme bune-n bătălie.

Iar Pestrițul, cu cei doi
Pe aripile-i de soi,
Ca săgeata-n cer țîșni
Pînă nu se mai zări.

Oriunde treceau, în cale
Floarea desfăcea petale,
Valul, mai albastru parcă,
Strălucea sub bolta largă,
Boabe-n lanuri, mii și mii,
Aveau zîmbete-aurii,
Păsări blînde, cu zbor moale,
Le dădeau mereu tîrcoale,
Și așa zburară, măre,
Peste apă și pădure,
Spre tărîmul cunoscut,
Unde Nică s-a născut,
Ca să-l scape de urgie,
Dîndu-i iar lumină vie!

CÎNTUL VII

Nică Fără Frică dezleagă Soarele

U-hu-hu... cum suflă vîntul!
Parc-ar tremura pămîntul!
Arbori goi, subțiri la trup,
Gem, se frîng, se zbat, se rup.
— Subțirico, am sosit
În tărîmul urgisit
Al lui Namilă-mpărat.
E la fel de-ntunecat
Ca atunci cînd am plecat.
...Noapte fără stea, nici lună...
Coborîră împreună.
Nică iar crescuse parcă,
Palma lui era mai largă,
Dîrz, grumazul se-nălța,
Iar toiagu-i ajungea
Pînă la genunchi abia.

Subțirica și cu Nică
O porniră fără frică
Prin cetatea cea deșartă:
Nici un om nu sta la poartă,
Doar acolo, luminată,
O fereastră-nsingurată.
— Toc, toc, toc!... Hei, cine e?
— Oameni buni. Deschide-ne!
Cînd păși̇ră peste prag,
Le deschise un moșneag
Plini de ani, cu-o barbă albă,
Care-i ajungea la talpă.
— Moșule, în astă țară,
După-o vreme lungă, iară
M-am întors; c-aici mi-e rostu',
Ăsta e pămîntul nostru.
Soare-aș vrea să fie iar,
Și nici umbră de tîlhar.

Zi, nu-ți fie cu bănat,
Cîte s-au mai întîmplat
Cît timp eu am colindat?
— Apăi eu ce să vă zic?
Sînt bătrîn, nu știu nimic.
Doar că traiul e cumplit,
Că-i amarnic de trăit,
Și că Namilă-mpărat
Ne lovește ca turbat.
Și-apăi, ce să vă mai zic?
Sînt bătrîn, nu știu nimic...
...Doar feciorul meu zicea
Că s-a hotărît așa
C-or să meargă să se lupte
Pîn' cătușele-or fi rupte!
Parcă-l auzii spunînd
Că sorocu-ar fi curînd...

— Unde ți-e feciorul? — Nu-i.
E-n Desișul Lupului.
Colo sus, pe măgură,
Unde-i veșnic negură,
E cu alți feciori de-o seamă.
S-or grăbi, de bună seamă,
Să-l înfrunte pe-mpărat,
Chiar la dînsul în palat.

Și-a urcat perechea noastră
Sus, pe munte, pîn-la creastă,
Prin vîlcele, grohotișuri,
Să le afle ascunzișul.
La foc viu, stăteau în roată
Mulți flăcăi, o-ntreagă ceată,
Ba chiar oameni mai bătrîni,
Cu bărbi sure, aspre mîini.
Cînd flăcăii îl zăriră,
În picioare că săriră,
Coase apucară-n mîini.
— Stați! le zise un bătrîn.
Stați, flăcăi, că parcă-l știu.
Da-l știam mai pirpiriu...
Ian ascultă!... N-ăi fi Nică?
N-ăi fi Nică Fără Frică,
Cel ce l-a-nfruntat cîndva,
Cînd era de-o șchioapă-abia,
Pe hainul împărat?
— Eu sînt... Văd, nu m-ai uitat.
M-am întors la locul nostru,
M-am întors c-aici mi-e rostu'.
Numai c-adusei și-o fată
Dintr-o țară depărtată.
Iat-o! E vitează, dreaptă,
Gata e oricînd de faptă.
— Să trăiești, frîrtate Nică!
Mîini, cînd ceața se ridică,
O pornim la bătălie.
Cine e cu noi — să vie!

Se-așezară lîngă foc.
Subțirica-atunci pe loc
Glasu-și drese binișor,
Vîntul i-l fură ușor
Ca pe-o ceață, ca pe-un nor,

Sus, pe fruntea munților,
Munților, cărunților.
Oamenii o ascultau,
Inimile își căleau
Și la focul vreascului,
Și la focul glasului.

Zorii-s? Oare-i dimineață?
Urcă străvezia ceață.
N-are ziuă niciodată
Țara asta-ntunecată!
Ceața tot mai sus urca,
Ceata noastră cobora.
Iat-o, intră în cetate,
Și cetatea o străbate.
Păreau oamenii o mare
Aprigă, clocotitoare;
Păreau oamenii un lan
Clătinat de vînt avan.

Au ajuns într-un tîrziu
La palatul fumuriu.
Răi oșteni cu lănci și zale
Grabnic le ieșiră-n cale.
S-au ciocnit. Cad suliți rupte,
Știu voinicii să se lupte.
Cade unul. Alții, sute,
Vin în locu-i pe-ntrecute.
Fug oștenii. Se-nspăimîntă.
Duc voinicii luptă cruntă,
C-așa-i cînd îți arde-n cale
Flacăra dreptății tale!
Nică prinse voinicos
Să izbească-n zidul gros:

Un om singur nu putea,
Zidul mult prea gros era.
Dar mulțimea adunată,
Cu drugi mari, cu barda lată,
Începu să se îndese,
Zidul mare să-l apese,
Să-l dărîme pe dușman,
Bolovan cu bolovan.
Dar deodată-un vînt cumplit
Dintr-o parte s-a stîrnit.
Namilă-mpărat cel groaznic
Viscolea cu glas năpraznic
Și rotea în mîna-i șuie
Ghioaga lui bătută-n cuie,

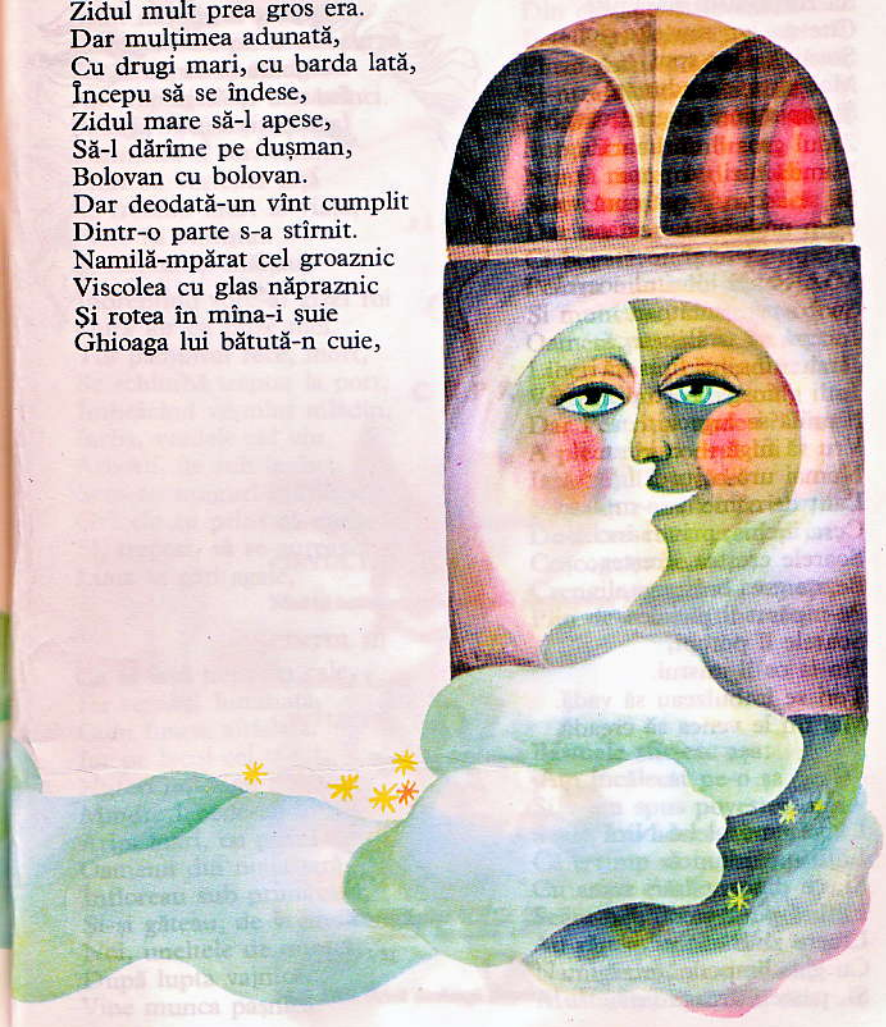

Cuie mari și ascuțite,
Să zdrobească pasămite.
Cîte-un om sau cîte doi.
Șovăiră. Dar apoi
Mai vîrtos se adunară,
Și-mpingînd a zecea oară,
Zidul gros îl dărîmară!
Namilă nici nu putu
Să se-ascundă-așa cum vru,
Că-n umbrita lui cetate
Începu să se arate
SOARELE, doritul soare!
Și, cu raze arzătoare,
Începu să strălucească,
Iar lumina lui firească
Întîi ghioaga i-o topi.
Namilă se îngrozi:
Vru să fugă — cale nu-i!
Numai ură-n jurul lui.
Lanț de oameni se-mpletise,
Cerc închis, priviri închise.
Soarele creștea, creștea,
Bezna grea o alunga,
Pe-mpărat îl pîrjolea.
Soarele îl potopi,
Pîn-la os îl mistui.
Toți se îmbulzeau să vadă.
Mai nu le venea să creadă.

Lîngă umărul lui Nică
Filfîi o rîndunică
Și, cu dînsa, păsări sute
Filfîiră pe-ntrecute,
Libere zburătăcind,
Cu glas limpede de-argint.
Și, peste întreaga țară,

Începu o primăvară
Mult năvalnică și largă:
Gheţurile-au prins să spargă
Și, în copcile adînci,
Ape repezi să-și dea brînci.
Păsări, fluturi și albine
Zumzuiră-n zări senine.
Flori cu veștejită față
Se trezeau încet la viață,
Foile își vînturau
Și tulpina-și înălțau,
Îndreptînd spre-al gîzei roi
Gura lor cu buze moi.
Tot pămîntul rece, mort,
Se schimbă treptat la port,
Îmbrăcînd veșmînt mlădiu,
Iarba, verdele cel viu.
Arborii, de sub îngheț,
Scos-au muguri îndrăzneți.
Grînele au prins să crească,
Și, treptat, să se-aurească.
Luna se găti agale,

Ca să iasă nopții-n cale,
Iar senină, luminată,
Cum fusese altădată.
Iar pe lacul cel tăcut,
Nuferi noi s-au desfăcut,
Mîndre lebede-au întins
Aripi mari, cu puful nins...
Oamenii din noua țară
Înfloreau sub primăvară,
Și-și găteau, de vreme lungă,
Noi, uneltele de muncă.
După lupta vajnică,
Vine munca pașnică.

Începură să zidească,
Din ciocane să lovească.
Fetele au prins să țeasă
Pînza trainică și deasă,
Și-ntre altele-o năframă,
Numai flori, de bună seamă
Subțirica s-o îmbrace,
Nuntă mare cînd o face,
Și-o cămașă pentru Nică,
Dar nu una mititică,
Ci bogată,-ncăpătoare,
Pentru inima lui mare.
Și munceau, cîntînd cu foc,
Oameni pașnici la un loc,
Liberi, dirji, clădind în țară
Veșnica lor primăvară...
Dar Pestrițul unde-i? Nu-i!
A plecat în codrul lui.
Iară bățul l-a sădit
Nică, într-un loc ferit,
De-a crescut mereu, și iar,
Coșcogeamite stejar,
Crengile-ntinzînd, semețe,
Plin de-o nouă tinerețe.

Basmele sfîrșesc așa:
«Am încălecat pe-o șa
Și v-am spus povestea mea.»
Seara îmi aduce vestea
Că e timp să-nchei povestea.
Cu aripa ei albastră,
Seara-nchide cartea noastră.
Au rămas în fila ei
Namilă-mpărat și-ai săi,
Mustăciosul cu ochi răi,

El, hîrciogul cel turbat,
Caracatiță-mpărat,
Barbă-Coții hrăpăreți,
Bățul sprinten și isteț
Și Pestrițul zburător,
Peștii strînși în unda lor,

Stelele, culorile,
Păsările, florile,
Lumea boabelor, pitică,
Subțirica și cu Nică,
Soarele cel regăsit,
Iar povestea s-a

Sfîrșit.

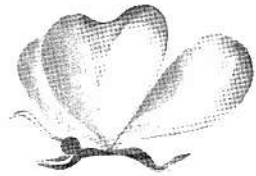

CUPRINS

CÎNTUL I

Nică fuge din țara lui Namilă-mpărat 5

CÎNTUL II

Nică își întîlnește prietenii și-l păcălește pe Mustăcios 13

CÎNTUL III

În castelul Lunii 22

CÎNTUL IV

Poporul de Boabe și Hîrciogul 27

CÎNTUL V

Oceanul lui Caracatiță-mpărat 35

CÎNTUL VI

În țara Barbă-Cotilor 45

CÎNTUL VII

Nică Fără Frică dezleagă Soarele. 59

Lei 8,50